



Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

Η ΜΕΜΨΗ ΑΣΤΟΡΓΗΣ ΔΩΡΕΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5943/2022 ΜΠρωτΑθ



Η ΜΕΜΨΗ ΑΣΤΟΡΓΗΣ ΔΩΡΕΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5943/2022 ΜΠρωτΑθ

✓ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 1831 παρ. 1 και παρ.2 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.) προκύπτει ότι **στη νόμιμη μοίρα κάθε μεριδούχου καταλογίζεται κάθε παροχή από ελευθεριότητα**, όπως αυτή που έγινε στα πλαίσια των γονικών παροχών από τον κληρονομούμενο στο μεριδούχο, αφού είναι κατά νόμο καταλογιστέα, εκτός εάν ο κληρονομούμενος όρισε διαφορετικά.¹

Στις παροχές που «προσθέτονται στην κληρονομία» για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας περιλαμβάνονται **οι χωρίς αντάλλαγμα παροχές προς το μεριδούχο**, έστω και αν έγιναν από λόγους ευπρεπείας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον και ανεξαρτήτως του χρόνου που έγιναν.² Η

¹ Η εξαίρεση του μη καταλογισμού προβλέπεται για τις καταλογιστέες στη νόμιμη μοίρα και όχι για τις συνυπολογιστέες στην κληρονομία προς σχηματισμό της ιδανικής κληρονομικής ομάδας, με βάση την οποία θα υπολογιστεί η νόμιμη μοίρα.

² Δεν υφίσταται για τις παροχές αυτές ο χρονικός περιορισμός της δεκαετίας προ του θανάτου κληρονομούμενου





έννοια δε για τις παροχές που «προσθέτονται στην κληρονομία» δεν είναι ότι αυτές ανήκουν πραγματικά στην κληρονομία, αλλά ότι η αξία τους - υπολογιζόμενη κατά το χρόνο της παροχής- θεωρείται λογιστικά υπάρχουσα στην κληρονομία για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας.

Σε μέμψη άστοργης δωρεάς – δηλαδή σε ανατροπή – υπόκειται, σύμφωνα με τις διατάξεις και όρους του άρθρου 1835 Α.Κ., κάθε δωρεά εν ζωή του κληρονομούμενου που υπολογίζεται στην κληρονομία, όταν η πραγματική ομάδα της κληρονομίας που υπάρχει κατά το χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου δεν επαρκεί για να καλύψει τη νόμιμη μοίρα του μεριδούχου. Κατά το λόγο αυτό γονική παροχή του κληρονομούμενου που υπολογίζεται λογιστικά στην κληρονομία για τον προσδιορισμό της νόμιμης μοίρας, μπορεί να ανατραπεί σε περίπτωση ανεπάρκειας της κληρονομίας να καλύψει τη νόμιμη μοίρα, μόνο αν αποτελεί δωρεά και ως προς το ποσό που υπερβαίνει το ενδεικνυόμενο μέτρο που επιβάλλουν οι περιστάσεις.³ Κατά συνέπεια, έχει κριθεί πως στην περίπτωση που το τέκνο στο οποίο γίνεται η γονική παροχή δεν έχει ανάγκη δημιουργίας ή διατήρησης της οικονομικής ή οικογενειακής αυτοτέλειας λόγω του ότι είναι εύπορο και αποκατεστημένο, τότε δεν πρόκειται κατά κανόνα για γονική παροχή, αλλά για δωρεά.⁴

✓ ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Με την υπό κρίση αγωγή οι ενάγοντες- αδέρφια της εναγομένης- ισχυρίζονται μεν ότι μετά το θάνατο του πατέρα τους διαπίστωσαν πως εκείνος είχε εν ζωή προβεί προς την αδελφή τους (εναγόμενη) σε γονικές παροχές περιουσιακών του στοιχείων και δωρεές χρηματικών ποσών και αυτοκινήτου με σκοπό όχι την οικονομική/οικογενειακή της αυτοτέλεια, αλλά την επαύξηση της περιουσίας της και οι οποίες κατά τον τρόπο αυτό αποτελούν δωρεές και ότι εφόσον ο κληρονομούμενος-πατέρας τους δεν κατέλειπε κατά το χρόνο του θανάτου του περιουσία θα πρέπει- αφού η νόμιμη μοίρα τους υπολογιστεί βάσει της πλασματικής ομάδας της κληρονομίας την οποία αποτελούν οι προαναφερόμενες εν ζωή χαριστικές παροχές του κληρονομούμενου προς την εναγόμενη- να ανατραπούν και μάλιστα με βάση την αρχή της αντίστροφης χρονικής προτεραιότητας μέχρι την κάλυψη του ποσού κατά το οποίο προσβάλλεται η νόμιμη μοίρα του καθενός, αιτούνται δε την αναγνώριση του κληρονομικού

³ Για τον προσδιορισμό του ενδεικνυόμενου μέτρου λαμβάνονται υπόψη κατά το χρόνο σύστασης της παροχής η οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση του γονέα, ο αριθμός των τέκνων και οι ανάγκες του τέκνου προς το οποίο έγινε η παροχή, σε σχέση με την οικονομική κατάσταση των άλλων τέκνων, σε συνδυασμό με τον αντικειμενικό σκοπό της συγκεκριμένης παροχής, χωρίς να εξαρτάται το μέτρο αυτό από την αξία της νόμιμης μοίρας του δικαιούχου ή την κληρονομική του μερίδα.

⁴ ΑΠ 453/2021, ΑΠ 1257/2020, ΑΠ 491/2009.



δικαιώματός τους ως νόμιμων μεριδούχων του πατέρα τους, την αναγνώριση των παροχών του πατέρα τους προς την εναγόμενη ως δωρεών και την ανατροπή αυτών ως άστοργων δωρεών, ώστε η αξία των παροχών να καλύψει τη νόμιμη μοίρα τους, την μεταβίβαση προς αυτούς ποσοστών ακινήτων και την καταδίκη της σε δήλωση βουλήσεως σε περίπτωση άρνησής της, την καταβολή χρηματικού ποσού, αν δεν σώζονται τα ακίνητα, καθώς και των δικαστικών εξόδων.

✓ **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 5943/2022 ΜΠρωτΑΘ**

Το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών με τη με αριθμό 5943/2022 απόφασή του:

- Απέρριψε το αναγνωριστικό αίτημα του κληρονομικού δικαιώματος λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης, καθώς δεν αρκεί η αόριστη αναφορά περί πρόθεσης οικειοποίησης της περιουσίας των γονέων από την εναγομένη ούτε γίνεται σαφής έκθεση της αμφισβήτησης του κληρονομικού δικαιώματος από τους ενάγοντες.

- Κρίθηκε απορριπτέο το αίτημα αναγνώρισης των εν λόγω παροχών ως δωρεών ελλείψει εννόμου συμφέροντος διότι οι εν λόγω παροχές συνυπολογίζονται στην εξεύρεση της νόμιμης μοίρας των εναγόντων ως χαριστικές επιδόσεις σε μεριδούχο χωρίς μνεία της υπέρβασης ή μη του επιβαλλόμενου από τις περιστάσεις μέτρου.

- Απέρριψε και τα λοιπά αιτήματα καθώς αποδείχθηκε από τα πραγματικά περιστατικά ότι οι προσβαλλόμενες γονικές παροχές δεν είχαν σκοπό την επαύξηση της περιουσίας της εναγομένης, αλλά τη δημιουργία οικονομικής και οικογενειακής της αυτοτέλειας- λόγω οικονομικής της αδυναμίας – και πως αφού δεν υπερέβησαν το προσήκον σύμφωνα με τις περιστάσεις μέτρο, δεν συνιστούν δωρεές και δεν μπορούν να συνυπολογιστούν για την εξεύρεση της νόμιμης μοίρας των εναγόντων και επομένως δεν υπόκεινται σε μέμψη άστοργης δωρεάς.

**Την ανωτέρω υπόθεση χειρίστηκε επιτυχώς, εκπροσωπώντας την εναγόμενη, νικήσασα διάδικο, το Τμήμα εταιρικών πελατών της Δικηγορικής Εταιρείας Σιούφας & Συνεργάτες.*

Ελεονώρα Αναγνώστου

Δικηγόρος

D.E.A. Droit Economique et Social

Université Paris IX – Dauphine

